

Το σύστημα των εισαγωγικών εξετάσεων στα Πανεπιστήμια: η μάχη, ο θυμός, οι απορίες, η οικονομική αφαίμαξη.

από τη **Μαρία Λιναρδάκη**

Ο απολογισμός μιας δύσκολης σχολικής χρονιάς

Συνειδητοποιώ σήμερα ότι πέρασα όλη την προηγούμενη σχολική χρονιά θυμωμένη. Και μπερδεμένη βέβαια, αλλά κυρίως θυμωμένη. Ο γιος μου βλέπετε έδινε εξετάσεις. Τελευταία τάξη του Λυκείου, βρεθήκαμε και εμείς μπροστά στις περίφημες Πανελλήνιες. Αν με ρωτούσατε μερικά χρόνια πριν (και δεν εννοώ τόσα πολλά, όσο ακόμη το παιδί ήταν στο γυμνάσιο), θα σας διαβεβαίωνα ότι δεν είμαι μια "κολλημένη" μαμά, ότι δεν θεωρώ υποχρέωσή μου να διαβάζω μαζί με το παιδί μου, ότι αυτό μου φαίνεται επικίνδυνο γιατί περιορίζει τη δυνατότητά του να μεγαλώσει αυτόνομα και να ξέρει να αναλαμβάνει τις ευθύνες του. Με πολλή προθυμία θα σας διαβεβαίωνα επίσης ότι δεν δίνουμε εξετάσεις αλλά δίνει, επομένως ο δικός μου ρόλος δεν αφορά το διάβασμά του αυτό καθαυτό, πολύ δε περισσότερο ότι δεν πρόκειται να επεμβώ στις επιλογές του.

Η διάψευση του ρομαντικό ν ιδεώ ν για τις εξετάσεις

Τώρα που τα γράφω αυτά συνειδητοποιώ ακόμη περισσότερο πόσο θυμωμένη είμαι για τις ρομαντικές ιδέες μου και την καλή μου πρόθεση απέναντι στο σύστημα των Πανελληνίων. Οι εξετάσεις αυτές, θες δεν θες, είναι οικογενειακές. Δεν αφορούν μόνο τα παιδιά, αλλά και όλη την οικογένεια την οποία δοκιμάζουν ψυχολογικά, αλλά και οικονομικά.

Τα καμπανάκια χτύπησαν από τη Δευτέρα Λυκείου. Αντισταθήκαμε στα πολλά φροντιστήρια -που τα θεωρούσαμε πρώιμα-, στην έμμεση πίεση του συστήματος μέσω των καθηγητών που έδειχναν να ενδιαφέρονται αποκλειστικά για την επίδοση του παιδιού με κριτήριο τις Πανελλήνιες. Το καλοκαίρι που ακολούθησε είχε και αυτό μια δόση από φροντιστήριο. Μέχρι τότε πίστευα ότι το καλοκαίρι είναι για να ξεκουράζονται τα παιδιά, για να μεγαλώνουν και να ανακαλύπτουν τον εαυτό τους και τις δυνάμεις τους. Όμως, όχι. Όταν είσαι δεκαέξι με δεκαεπτά χρονών στην Ελλάδα, δεν εξασκείσαι στο φλερτ ή στο ποδήλατο, αλλά στην αποστήθιση και στην παπαγαλία.

Φτάνοντας στην Τρίτη Λυκείου καταλάβαμε ότι το σχολείο με την κλασική έννοια του όρου δεν υπάρχει πια, ότι υπάρχουν μόνον οι Πανελλήνιες και Πανελλήνιες σημαίνει βάλτε παρωπίδες στην κρίση και την φαντασία σας, μπείτε στο καλούπι της παπαγαλίας και του φροντιστηρίου, που ξέρει πώς να σας περάσει στην αντίπερα όχθη, ενώ το σχολείο δεν γνωρίζει, δεν επαρκεί. Τι απαξίωση στα μάτια των παιδιών! Και μετά αναρωτιούνται γιατί τα παιδιά σχίζουν τα βιβλία στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Γιατί αγαπητοί μου, ποιος ασχολείται με τα παιδιά; Μάταια προσπάθησα αυτά τα τελευταία χρόνια να δω κάποιους να νοιάζονται πραγματικά για τον έφηβο, το μαθητή σαν άτομο σ' αυτήν την κρίσιμη για τη διαμόρφωσή του ηλικία. Σε ένα σύστημα εκπαίδευσης που από τους ειδήμονες θεωρείται «μαθητοκεντρικό», εγώ είδα να καταρρακώνεται το εφηβικό μυαλό με γνώσεις «προκάτ», για να μπορούν οι καθηγητές να διορθώσουν πιο εύκολα τα γραπτά και για να συμπληρώσει ο εκπαιδευτικός το εισόδημά του.

Έτσι φτάνοντας στη Δευτέρα Λυκείου σταμάτησαν τα σπόρ, η γυμναστική, οι ξένες γλώσσες, και προσοχή στα φλέρτ γιατί αποπροσανατολίζουν από τον στόχο και δεν κρατάνε καθαρό το μυαλό για την παπαγαλία.

Η αμφισβήτηση του παιδιού καθημερινή για αυτά που έπρεπε να μάθει, για τον τρόπο που έπρεπε να τα μάθει. Έτσι βρέθηκα να ανησυχώ για το αν θα αντέξει να μαθαίνει απ' έξω πράγματα που ξέρω ότι είναι χρήσιμα, αλλά με μια περίεργη διαστρέβλωση που μόνον οι Πανελλήνιες πετυχαίνουν, καταλήγουν να φαίνονται στα μάτια των παιδιών απολύτως άχρηστα.

Οι οικογενειακές (αν)ισορροπίες και πως να τις εξασφαλίσετε

Ανακάλυψα, λοιπόν, ότι τα όρια είναι πολύ στενά και απαιτούν κινήσεις χειρουργικής ακρίβειας ώστε να μην παραβιάσεις την αυτονομία του παιδιού και τις παιδαγωγικές σου αρχές και ταυτόχρονα να μην παραιτηθείς από το ρόλο του γονιού που στηρίζει, υποστηρίζει, περιθάλπει, συμπαραστέκεται και βέβαια, πληρώνει και μάλιστα αδρά. Θύμωνα, λοιπόν, για όλα αυτά αλλά και γιατί, όσο περισσότερο εμπλεκόμουν στον πανικό και στο φόβο του παιδιού, τόσο περισσότερο αισθανόμουν ότι όλος αυτός ο κόπος δεν είχε αντίκρισμα: δεν πρόσθετε γνώσεις, δεν άνοιγε ορίζοντες. Έτσι βρέθηκα να παίζω το ρόλο της κακιάς, να επιμένω και να πιέζω, την ίδια στιγμή που προσπαθούσα να μην προδίδω τον εαυτό μου και να διαπραγματευτώ τη σύγκρουση χωρίς να υποκριθώ στο παιδί μου. Αφήνω στην άκρη την προσπάθεια να μην περιστρέφεται όλη η οικογενειακή ζωή γύρω από το παιδί που δίνει Πανελλήνιες αλλά και να μην θεωρήσει ότι είναι μόνο του σ' έναν αγώνα που έχει αρκετό μυαλό για να τον θεωρεί ανόητο. Γιατί εκεί, ανακαλύπτω τώρα, βρίσκεται η ουσία του προβλήματος, στη συνειδητοποίηση ότι η αναζήτηση, η περιέργεια, τα ενδιαφέροντα, μόνο να αποπροσανατολίσουν μπορούν ένα παιδί που δίνει Πανελλήνιες. Όμως, τι γίνεται αν τα χάσεις για πάντα και όχι μόνον όσο κρατάει η προετοιμασία για τις εξετάσεις;

Κι έτσι, για άλλη μια φορά, μόνον να ελπίζω μπορώ, ότι κάποτε θα ενδιαφερθεί κάποιος και για το μαθητή.